

АНТИМОНОПОЛЬНИЙ КОМІТЕТ УКРАЇНИ
ПІВДЕННЕ МІЖОБЛАСНЕ ТЕРИТОРІАЛЬНЕ ВІДДІЛЕННЯ

РЕКОМЕНДАЦІЇ
АДМІНІСТРАТИВНОЇ КОЛЕГІЇ

від 07.03.2024 р.

м. Одеса

№ 65/9-рк/к

ТОВ «Маякиводоканал»

«Інформація, доступ до якої обмежено»

Про припинення дій (бездіяльності),
які містять ознаки порушень законодавства
про захист економічної конкуренції

1. ПРЕДМЕТ РЕКОМЕНДАЦІЙ

- (1) Бездіяльність товариства з обмеженою відповідальністю «Маякиводоканал» містить ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченого пунктом 2 статті 50 та частиною першою статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку, що може призвести до ущемлення інтересів споживачів, яка була б неможливою за умов існування значної конкуренції на ринку послуг з централізованого водопостачання, яка полягає у неприведенні з 04 лютого 2022 року діючих договорів про надання послуг з централізованого водопостачання, укладених зі споживачами, до положень типових договорів про надання послуг з централізованого водопостачання та водовідведення, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 05.07.2019 № 690 «Про затвердження Правил надання послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення і типових договорів про надання послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення» в редакції постанови Кабінету Міністрів України від 02.02.2022 № 85 «Про внесення змін до постанови Кабінету Міністрів України від 05.07.2019 № 690».
- (2) Дії товариства з обмеженою відповідальністю «Маякиводоканал» містять ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченого пунктом 2 статті 50 та частиною першою статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку, що можуть призвести до ущемлення інтересів споживачів, які були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку надання послуг з централізованого водопостачання, які полягають в укладенні зі споживачами договорів про надання послуг з централізованого водопостачання, які не відповідають умовам типових договорів про надання послуг з централізованого водопостачання та водовідведення, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 05.07.2019 № 690 «Про затвердження Правил надання послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення і типових договорів про надання послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення» в редакції постанови Кабінету Міністрів України від 02.02.2022 № 85 «Про внесення змін до постанови Кабінету Міністрів України від 05.07.2019 № 690», яка діяла на момент укладення договорів.

2. СУБ'ЄКТ ГОСПОДАРЮВАННЯ, ЯКОМУ НАДАЮТЬСЯ РЕКОМЕНДАЦІЇ

- (3) Товариство з обмеженою відповідальністю «Маякиводоканал» (далі - ТОВ «Маякиводоканал»): «Інформація, доступ до якої обмежено», ідентифікаційний

код юридичної особи – «Інформація, доступ до якої обмежено», дата заснування юридичної особи — 30.09.2021.

- (4) Відповідно до відомостей, що містяться в Єдиному державному реєстрі юридичних осіб, фізичних осіб — підприємців та громадських формувань, ТОВ «Маякиводоканал» здійснює діяльність за кодами КВЕД: «Інформація, доступ до якої обмежено».
- (5) У розумінні абзацу шістнадцятого статті 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції» ТОВ «Маякиводоканал» є суб'єктом господарювання.

3. ПРОЦЕСУАЛЬНІ ДІЇ

- (6) До Південного міжобласного територіального відділення Антимонопольного комітету України (далі – Відділення) надійшли заяви «Інформація, доступ до якої обмежено» від 26.06.2023 (вх. № 65-01/29-АМ від 26.06.2023) та «Інформація, доступ до якої обмежено» від 17.07.2023 (вх. № 65-01/32-АМ від 17.07.2023) щодо можливих порушень законодавства про захист економічної конкуренції з боку ТОВ «Маякиводоканал».
- (7) Розпорядженням голови Відділення від 22.09.2023 № 65/3-рп зупинено розгляд заяви «Інформація, доступ до якої обмежено» від 26.06.2023 (вх. № 65-01/29-АМ від 26.06.2023) до вирішення пов'язаного з нею іншого питання, про що повідомлено «Інформація, доступ до якої обмежено» листом від 22.09.2023 № 65-02/2056.
- (8) Розпорядженням голови Відділення від 22.09.2023 № 65/3-рп зупинено розгляд заяви «Інформація, доступ до якої обмежено» від 17.07.2023 (вх. № 65-01/32-АМ від 17.07.2023) до вирішення пов'язаного з нею іншого питання, про що повідомлено «Інформація, доступ до якої обмежено» листом від 22.09.2023 № 65-02/2057.
- (9) Відділенням надіслано вимоги про надання інформації ТОВ «Маякиводоканал» від 04.07.2023 № 65-02/1344 та від 01.08.2023 № 65-02/1534.
- (10) Відділенням надіслано вимоги про надання інформації Маяківській сільській раді Одеського району Одеської області від 19.10.2023 № 65-02/2302 та від 17.11.2023 № 65-02/2539.

4. ВИЗНАЧЕННЯ МОНОПОЛЬНОГО (ДОМІНУЮЧОГО) СТАНОВИЩА

- (11) Аналіз та дослідження становища ТОВ «Маякиводоканал» на ринку послуг з централізованого водопостачання здійснювалось відповідно до вимог Закону України «Про захист економічної конкуренції» та Методики визначення монопольного (домінуючого) становища суб'єктів господарювання на ринку, затвердженої розпорядженням Антимонопольного комітету України від 05.03.2002 № 49-р, зареєстрованої в Міністерстві юстиції України 01.04.2002 за № 317/6605.

4.1. Об'єктами аналізу щодо визначення монопольного (домінуючого) становища є:

- (12) ТОВ «Маякиводоканал» – суб'єкт господарювання, який здійснює діяльність на ринку послуг централізованого водопостачання
- (13) Послуги з централізованого водопостачання.

4.2. Визначення переліку товарів та основних продавців, покупців цих товарів, щодо яких має визначатися монопольне (домінуюче) становище

4.2.1. Перелік товарів, щодо яких має визначатися монопольне (домінуюче) становище суб'єкта господарювання.

- (14) Товаром, щодо якого визначається монопольне (домінуюче) становище ТОВ «Маякиводоканал», є послуги з централізованого водопостачання.
- (15) Визначення ознак одного (подібного, аналогічного) товару (товарної групи) здійснюється виходячи з подібності, зокрема: споживчих характеристик, умов споживання, умов реалізації та цін.

4.2.1.1. Споживчі характеристики.

- (16) Згідно з пунктом 5 частини першої статті 1 Закону України «Про житлово-комунальні послуги» *житлово-комунальні послуги* - це результат господарської діяльності,

спрямованої на забезпечення умов проживання та/або перебування осіб у житлових і нежитлових приміщеннях, будинках і спорудах, комплексах будинків і споруд відповідно до нормативів, норм, стандартів, порядків і правил, що здійснюється на підставі відповідних договорів про надання житлово-комунальних послуг.

- (17) Відповідно до пункту 2 частини першої статті 5 Закону України «Про житлово-комунальні послуги» послуги з централізованого водопостачання віднесені до комунальних послуг.
- (18) Відповідно до статті 1 Закону України «Про питну воду та питне водопостачання» (до 07.08.2023 Закон України «Про питну воду, питне водопостачання та водовідведення») *централізоване питне водопостачання* - господарська діяльність із забезпечення споживачів питною водою за допомогою комплексу об'єктів, споруд, розподільних водопровідних мереж, пов'язаних єдиним технологічним процесом виробництва та транспортування питної води.
- (19) Основною споживчою властивістю послуг з централізованого водопостачання є їх надання суб'єктами господарювання, які мають діючі водопровідні мережі, що їм належать або ними використовуються (експлуатуються).

4.2.1.2. Умови споживання

- (20) Послуги з централізованого водопостачання у відповідності до норм діючого законодавства України надаються споживачеві згідно з умовами договору, що укладається відповідно до типових договорів про надання послуг відповідно до статті 12 Закону України «Про житлово-комунальні послуги».
- (21) Таким чином, головною умовою споживання послуг з централізованого водопостачання є укладання договорів між виконавцем та споживачем послуг.

4.2.1.3. Умови реалізації

- (22) Згідно з пунктом 28 частини першої статті 7 Закону України «Про ліцензування видів господарської діяльності» господарська діяльність з надання послуг з централізованого водопостачання підлягає ліцензуванню.
- (23) ТОВ «Маякиводоканал» діє на підставі ліцензії Одеської обласної державної адміністрації від 12.10.2021 № 1022/од-2021 на централізоване водопостачання та, відповідно забезпечує розповсюдження цих послуг в межах водопровідних систем, що використовуються (експлуатуються) даним товариством.
- (24) Рішенням Маяківської сільської ради Одеського району Одеської області від 18.11.2021 № 20/7-VIII «Про визначення виконавця послуг з централізованого водопостачання в селах Маяки та Надлиманське» з 18.11.2021 ТОВ «Маякиводоканал» визначено виконавцем послуг з централізованого водопостачання в межах сіл Маяки та Надлиманське Маяківської сільської територіальної громади.
- (25) Послуги централізованого водопостачання надаються із застосуванням певних інженерних мереж та згідно зі статтею 5 Закону України «Про природні монополії» віднесені до сфери діяльності суб'єктів природної монополії.
- (26) Отже, ТОВ «Маякиводоканал» є суб'єктом природної монополії та відповідно віднесене до Зведеного переліку природних монополій, розміщеному на офіційному сайті Антимонопольного комітету України <https://www.amcu.gov.ua> (зокрема станом на 19.01.2024).
- (27) Відповідно до частини 2 статті 12 Закону України «Про житлово-комунальні послуги» договори про надання комунальних послуг можуть затверджуватися окремо для різних моделей організації договірних відносин (індивідуальний договір, індивідуальний договір з обслуговуванням внутрішньобудинкових систем, колективний договір) та для різних категорій споживачів (індивідуальний споживач (співвласник багатоквартирного будинку, власник будівлі, у тому числі власник індивідуального садибного житлового будинку), колективний споживач).

4.2.1.4. Ціна.

- (28) Відповідно до частини першої статті 191 Господарського кодексу України державні регульовані ціни запроваджуються Кабінетом Міністрів України, органами

виконавчої влади, державними колегіальними органами та органами місцевого самоврядування відповідно до їх повноважень у встановленому законодавством порядку.

- (29) Законом України «Про ціни і ціноутворення» визначено, що суб'єкти господарювання під час провадження господарської діяльності використовують вільні ціни та державні регульовані ціни.
- (30) Частиною першою статті 10 Закону України «Про житлово – комунальні послуги» передбачено, що ціни (тарифи) на житлово-комунальні послуги встановлюються за домовленістю сторін, крім випадків, коли відповідно до закону ціни (тарифи) є регульованими. У такому разі ціни (тарифи) встановлюються уповноваженими законом державними органами або органами місцевого самоврядування відповідно до закону.
- (31) Відповідно до підпункту 2 пункту «а» статті 28 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» до відання виконавчих органів сільських, селищних, міських рад належить, зокрема, встановлення в порядку і межах, визначених законодавством, тарифів на централізоване водопостачання.
- (32) Тобто, тарифи на послуги з централізованого водопостачання для ТОВ «Маякиводоканал» затверджуються рішенням виконавчого комітету Маяківської сільської ради Одеського району Одеської області.
- (33) Зокрема, відповідно до інформації, наданої Маяківською сільською радою Одеського району Одеської області листом від 21.07.2023 № 1006-04.3-07 (вх. № 65-01/1383 від 27.07.2023), виконавчим комітетом Маяківської сільської ради Одеського району Одеської області встановлювались наступні тарифи на послуги з централізованого водопостачання:
- рішення виконавчого комітету Маяківської сільської ради Одеського району Одеської області від 30.11.2021 № 27/1-2021 «Про встановлення тарифів на послуги з централізованого водопостачання, які здійснює ТОВ «Маякиводоканал» (для населення: 16,50 грн/1 м³, бюджетні установи – 17,40 грн/1м³, інші споживачі – 18,30 грн/1м³.);
 - рішення виконавчого комітету Маяківської сільської ради Одеського району Одеської області від 24.02.2022 № 5/13-2022 «Про встановлення тарифів на послуги з централізованого водопостачання, які здійснює ТОВ «Маякиводоканал» (для всіх споживачів – 21,50 грн/1м³) (рішення є діючим).
- (34) Отже, кінцеві споживачі послуг з централізованого водопостачання не мають можливості впливу на ціну послуг, у тому числі під час врегулювання договірних відносин на відповідні послуги, оскільки тарифи на ці послуги затверджує виконавчий комітет Маяківської сільської ради Одеського району Одеської області.
- (35) Таким чином, послуги з централізованого водопостачання надаються ТОВ «Маякиводоканал» на платній основі, а отже, є товаром, щодо якого визначається монопольне (домінуюче) становище ТОВ «Маякиводоканал».
- 4.2.2. Перелік основних продавців (постачальників, виробників), покупців (споживачів, користувачів).
- (36) Виробником (виконавцем) послуг з централізованого водопостачання є ТОВ «Маякиводоканал».
- (37) Споживачами послуг централізованого водопостачання є фізичні та юридичні особи, які отримують або мають намір отримувати від ТОВ «Маякиводоканал» послуги з централізованого водопостачання.

4.3. Визначення товарних меж ринку.

- (38) Враховуючи, що послуги централізованого водопостачання надаються на платній основі, ці послуги є товаром.
- (39) Споживач може отримати вказані послуги лише у суб'єкта господарювання, який їх надає виключно в межах мереж водопостачання, які йому належать або ним використовуються (експлуатуються).

- (40) Ураховуючи, що ринок послуг з централізованого водопостачання знаходиться в стані природної монополії, такі послуги не мають аналогів та не можуть бути замінені іншими послугами.
- (41) За таких обставин товарними межами ринку є послуги з централізованого водопостачання.

4.4. Визначення територіальних (географічних) меж ринків.

- (42) Особливістю послуг централізованого водопостачання є їх отримання безпосередньо у суб'єкта господарювання, який провадить цю діяльність за місцем знаходження діючих водопостачальних мереж.
- (43) За інформацією Маяківської сільської ради Одеського району Одеської області (лист від 21.07.2023 № 006-04.3-07 (вх. № 65-01/1383 від 27.07.2023)) з 18.11.2021 ТОВ «Маякиводоканал» надає послуги з централізованого водопостачання на території сіл Маяки та Надлиманське Маяківської сільської територіальної громади, де розташовані діючі водопровідні мережі, які використовуються (експлуатуються) ТОВ «Маякиводоканал».
- (44) Таким чином, територіальними (географічними) межами ринку послуг з централізованого водопостачання є територія сіл Маяки та Надлиманське Одеського району Одеської області, де розташовані діючі водопровідні мережі, які використовуються (експлуатуються) ТОВ «Маякиводоканал».

4.5. Часові межі ринку

- (45) Протягом грудня 2021 року, 2022 – 2023 років та січня 2024 року ТОВ «Маякиводоканал» надавало споживачам послуги з централізованого водопостачання на підставі укладених договорів, які є діючими, у відповідності до тарифів, встановлених рішенням виконавчого комітету Маяківської сільської ради Одеського району Одеської області від 30.11.2021 № 27/1-2021 та від 24.02.2022 № 5/13-2022.
- (46) ТОВ «Маякиводоканал» є єдиним продавцем послуг з централізованого водопостачання у територіальних (географічних) межах сіл Маяки та Надлиманське Одеського району Одеської області, де розташовані діючі водопровідні мережі, які використовуються (експлуатуються) ТОВ «Маякиводоканал».
- (47) Виходячи з положень статті 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції», пропозиція та попит на відповідні товари мають існувати протягом певного часу.
- (48) Пропозиція послуг з централізованого водопостачання ТОВ «Маякиводоканал» та попит споживачів на вказані послуги існували на території межах сіл Маяки та Надлиманське Одеського району Одеської області протягом грудня 2021 року та 2022 – 2023 років.
- (49) Отже, протягом грудня 2021 року (враховуючи прийняття виконавчим комітетом Маяківської сільської ради Одеського району Одеської області рішення від 18.11.2021 № 20/7-VIII «Про визначення виконавця послуг з централізованого водопостачання в селах Маяки та Надлиманське» та рішення від 30.11.2021 № 27/1-2021 «Про встановлення тарифів на послуги з централізованого водопостачання, які здійснює ТОВ «Маякиводоканал»), 2022 – 2023 років та січня 2024 року (враховуючи чинність дії договорів, укладених зі споживачами про надання послуг з централізованого водопостачання, станом на січень 2024 року, зважаючи на їх щорічну пролонгацію в передбаченому даними договорами порядку (окрім випадків розірвання договорів чи їх перегляду)) сукупність товарно-грошових відносин між ТОВ «Маякиводоканал» та споживачами послуг централізованого водопостачання в межах території сіл Маяки та Надлиманське Одеського району Одеської області, де розташовані діючі водопровідні мережі, які використовуються (експлуатуються) ТОВ «Маякиводоканал», не зазнала істотних змін.
- (50) У зв'язку з викладеним, часовими межами ринку послуг з централізованого водопостачання в територіальних (географічних) межах сіл Маяки та Надлиманське Одеського району Одеської області, де розташовані діючі водопровідні мережі, які

використовуються (експлуатуються) ТОВ «Маякиводоканал», визначено період грудня 2021 року, 2022 – 2023 років та січня 2024 року.

4.6.Визначення потенційних конкурентів

- (51) Ураховуючи те, що ринок послуг централізованого водопостачання у відповідності до статті 5 Закону України «Про природні монополії» знаходиться у стані природної монополії, у ТОВ «Маякиводоканал» відсутні конкуренти на ринку послуг з централізованого водопостачання в межах території сіл Маяки та Надлиманське Одеського району Одеської області, де розташовані діючі водопровідні мережі, які використовуються (експлуатуються) ТОВ «Маякиводоканал».

4.7.Визначення бар'єрів вступу на ринок.

- (52) Бар'єрами для вступу потенційних конкурентів на ринок послуг з централізованого водопостачання є: економічні обмеження, пов'язані з необхідністю залучення значних коштів для придбання відповідного обладнання для організації надання послуг з централізованого водопостачання, а також наявність власних або орендованих мереж, необхідність отримання ліцензії на надання послуг з централізованого водопостачання тощо.

4.8. Встановлення монопольного (домінуючого) становища

- (53) Відповідно до абзацу другого частини першої статті 12 Закону України «Про захист економічної конкуренції» суб'єкт господарювання займає монопольне (домінуюче) становище на ринку товару, якщо на цьому ринку в нього немає жодного конкурента.
- (54) Ураховуючи зазначене, становище ТОВ «Маякиводоканал» на ринку послуг з централізованого водопостачання в межах території сіл Маяки та Надлиманське Одеського району Одеської області, де розташовані діючі водопровідні мережі, які використовуються (експлуатуються) ТОВ «Маякиводоканал», протягом грудня 2021 року, 2022 - 2023 років та січня 2024 року мало ознаки монопольного (домінуючого) з часткою 100%, оскільки не мало на цьому ринку жодного конкурента.

5. НОРМАТИВНО – ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ

- (55) Відносини, що виникають у процесі надання та споживання житлово-комунальних послуг, регулюються Законом України «Про житлово-комунальні послуги».
- (56) Відповідно до пунктів 2, 5, 6, 13 частини першої статті 1 Закону України «Про житлово-комунальні послуги» наведені нижче терміни вживаються в такому значенні:
- *виконавець комунальної послуги* – суб'єкт господарювання, що надає комунальну послугу споживачу відповідно до умов договору;
 - *житлово-комунальні послуги* – результат господарської діяльності, спрямованої на забезпечення умов проживання та/або перебування осіб у житлових і нежитлових приміщеннях, будинках і спорудах, комплексах будинків і споруд відповідно до нормативів, норм, стандартів, порядків і правил, що здійснюється на підставі відповідних договорів про надання житлово-комунальних послуг;
 - *індивідуальний споживач* - фізична або юридична особа, яка є власником (співвласником) нерухомого майна, або за згодою власника інша особа, яка користується об'єктом нерухомого майна і отримує житлово-комунальну послугу для власних потреб та з якою або від імені якої укладено відповідний договір про надання житлово-комунальної послуги;
 - *споживач житлово-комунальних послуг* – індивідуальний або колективний споживач.
- (57) Згідно з частинами першою та третьою статті 2 Закону України «Про житлово-комунальні послуги» предметом регулювання цього Закону є відносини, що виникають у процесі надання споживачам послуг, зокрема з централізованого водопостачання. Норми цього Закону застосовуються з урахуванням особливостей,

встановлених законами, що регулюють відносини у сферах, зокрема централізованого водопостачання.

- (58) У відповідності до частини першої статті 12 Закону України «Про житлово-комунальні послуги» надання житлово-комунальних послуг здійснюється виключно на договірних засадах.
- (59) Частиною другою статті 12 Закону України «Про житлово-комунальні послуги» визначено, що договори про надання житлово-комунальних послуг укладаються відповідно до типових або примірних договорів, затверджених Кабінетом Міністрів України або іншими уповноваженими законом державними органами відповідно до закону.
- (60) Відповідно до пунктів 1-8 частини третьої статті 12 Закону України «Про житлово-комунальні послуги» істотними умовами договору про надання житлово-комунальної послуги є:
- перелік послуг;
 - вимоги до якості послуг;
 - права і обов'язки сторін;
 - відповідальність сторін за порушення договору;
 - ціна послуги;
 - порядок оплати послуги;
 - порядок і умови внесення змін до договору, в тому числі щодо ціни послуги;
 - строк дії договору, порядок і умови продовження його дії та розірвання.
- (61) Крім того, відповідно до частини другої статті 13 Закону України «Про житлово-комунальні послуги» виконавець комунальної послуги, який займає монопольне становище на ринку, за наявності у нього технічних можливостей надання комунальної послуги не вправі відмовити в укладенні відповідного договору споживачеві чи іншій особі, яка відповідно до договору або закону укладає такий договір в інтересах споживача, якщо інше не передбачено законом.
- (62) Статтями 7, 8 Закону України «Про житлово-комунальні послуги» визначені права і обов'язки споживачів, у тому числі індивідуальних, та відповідно виконавців комунальних послуг.
- (63) Так, відповідно до пункту 1 частини другої статті 7 Закону України «Про житлово-комунальні послуги» індивідуальний споживач зобов'язаний укладати договори про надання житлово-комунальних послуг у порядку і випадках, визначених законом. Відповідно до пункту 2 частини другої статті 8 Закону України «Про житлово-комунальні послуги» виконавець комунальної послуги зобов'язаний готувати та укладати із споживачем договори про надання комунальних послуг з визначенням відповідальності за дотримання умов їх виконання згідно з типовим договором.
- (64) Частиною четвертою статті 23 Закону України «Про житлово-комунальні послуги» передбачено, що послуга з централізованого водопостачання надається згідно з умовами договору, що укладається з урахуванням особливостей, визначених цим Законом, та вимогами правил надання послуг з централізованого водопостачання, що затверджуються Кабінетом Міністрів України, якщо інше не передбачено законом.
- (65) Постановою Кабінету Міністрів України від 05.07.2019 № 690 «Про затвердження Правил надання послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення і типових договорів про надання послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення», зі змінами, внесеними згідно з постановою Кабінету Міністрів України від 02.02.2022 №85, яка набрала чинності 04.02.2022, затверджені:

Правила надання послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення (далі - Правила в редакції Постанови КМУ від 02.02.2022 № 85);

типовий індивідуальний договір про надання послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення з обслуговуванням внутрішньобудинкових систем;

типовий індивідуальний договір про надання послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення (без обслуговування внутрішньобудинкових мереж);

типовий договір з власником (користувачем) будівлі (приміщення у будівлі) про надання послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення;

типовий договір з колективним споживачем про надання послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення;

типовий колективний договір про надання послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення.

- (66) Згідно з пунктом 1 Правил в редакції Постанови КМУ від 02.02.2022 № 85 ці Правила регулюють відносини між суб'єктом господарювання, що провадить господарську діяльність з централізованого водопостачання та/або централізованого водовідведення (далі - виконавець), та індивідуальним і колективним споживачем, який отримує або має намір отримувати послуги з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення, а також визначеною власником (співвласниками) особою, що здійснює розподіл обсягів послуг.
- (67) Відповідно до пункту 5 Правил в редакції Постанови КМУ від 02.02.2022 № 85 послуги надаються споживачу згідно з умовами типового договору про надання послуг, що укладається з урахуванням особливостей, визначених Законом України «Про житлово-комунальні послуги», та вимогами цих Правил.
- (68) Згідно з пунктом 14 Правил в редакції Постанови КМУ від 02.02.2022 № 85 надання послуг здійснюється виключно на договірних засадах.
- (69) Послуги надаються споживачеві згідно з умовами договору, що укладається відповідно до типових договорів про надання послуги відповідно до статей 13 і 14 Закону України «Про житлово-комунальні послуги».
- (70) З пропозицією про укладення договору про надання комунальних послуг або про внесення змін до нього (крім індивідуальних договорів, укладених відповідно до частини п'ятої статті 13 Закону України «Про житлово-комунальні послуги») може звернутися будь-яка сторона, надавши письмово другій стороні проект відповідного договору (змін до нього), складений згідно з типовим договором.
- (71) Індивідуальний договір вважається укладеним із споживачем, якщо протягом 30 днів з дня опублікування тексту договору на офіційному веб-сайті органу місцевого самоврядування та/або на веб-сайті виконавця послуги співвласники багатоквартирного будинку не прийняли рішення про вибір моделі договірних відносин та не уклали відповідний договір з виконавцем.
- (72) Індивідуальний договір з власником індивідуальних (садибних) житлових будинків вважається укладеним, якщо протягом 30 днів з дня опублікування тексту договору на офіційному веб-сайті органу місцевого самоврядування та/або на веб-сайті виконавця послуг такий власник не вчинив дій щодо відключення (відмови) від комунальної послуги (фактичне виконання робіт із відключення будинку).
- (73) Фактом приєднання споживача до умов індивідуального договору (акцептування договору) є вчинення споживачем будь-яких дій, які свідчать про його бажання укласти договір, зокрема надання виконавцю підписаної заяви-приєднання, сплата рахунка за надані послуги, факт отримання послуг.
- (74) З огляду на зазначене, згідно з положеннями діючого законодавства надання житлово-комунальних послуг здійснюється виключно на договірних засадах.
- (75) Договори про надання житлово-комунальних послуг повинні відповідати типовим або примірним договорам, форма яких затверджена Кабінетом Міністрів України або іншими уповноваженими законом державними органами відповідно до закону.
- (76) При цьому, саме на виконавця послуг законодавець покладає обов'язок забезпечення підготовки та укладення із споживачем відповідних договорів за законодавчо встановленою формою з визначенням відповідальності за дотримання умов їх виконання.

6. ОБСТАВИНИ, ЯКІ МІСТЯТЬ ОЗНАКИ ПРО ПОРУШЕНЬ ЗАКОНОДАВСТВА ПРО ЗАХИСТ ЕКОНОМІЧНОЇ КОНКУРЕНЦІЇ

- (77) До Відділення надійшли заяви споживачів «Інформація, доступ до якої обмежено» від 26.06.2023 (вх. № 65-01/29-АМ від 26.06.2023) та «Інформація, доступ до якої обмежено» від 17.07.2023 (вх. № 65-01/32-АМ від 17.07.2023) щодо можливих ознак порушень законодавства про захист економічної конкуренції з боку ТОВ «Маякиводоканал».
- (78) В ході розгляду зазначених заяв за результатом аналізу інформації та документів, що надані споживачами «Інформація, доступ до якої обмежено», ТОВ «Маякиводоканал» та Маяківською сільською радою Одеського району Одеської області, встановлено таке.
- (79) ТОВ «Маякиводоканал» листом від 02.10.2023 (вх. № 65-01/1851 від 05.10.2023) проінформувало Відділення, що протягом грудня 2021 року кількість укладених договорів про надання послуг з *централізованого водопостачання* становила:
- 732 шт (фізичні особи),
 - 35 шт (юридичні особи).
- (80) У 2022 році кількість договорів складала:
- 1935 шт (фізичні особи),
 - 37 шт (юридичні особи),
 - 13 шт (бюджетні установи);
- (81) У 2023 році кількість договорів складала:
- 2631 шт (фізичні особи),
 - 40 шт (юридичні особи),
 - 13 шт (бюджетні установи).
- (82) Загальна кількість споживачів складала: у 2021 році – 2697, у 2022 році - 2708, у 2023 році – 2715.
- (83) Крім того, ТОВ «Маякиводоканал» надало Відділенню вибірково копії договорів, які є діючими, укладених протягом грудня 2021 року, а також у період 2022 – 2023 років з фізичними особами, бюджетними установами та юридичними особами, про надання послуг з *централізованого постачання води*. =
- (84) Відділенням досліджені умови договорів, зазначених у таблиці 1 даного Подання, укладених ТОВ «Маякиводоканал», за якими заявникам та іншим споживачам (фізичним та юридичним особам) надаються послуги з *централізованого водопостачання*:

Таблиця 1

№ з/п	Дата та № договору	Назва договору	Замовник	Адреса замовника
<i>Фізичні особи</i>				
1	04.02.2022 № 58977	Про надання послуг з <i>централізованого постачання холодної води</i>	«Інформація, доступ до якої обмежено»	«Інформація, доступ до якої обмежено»
2	20.12.2021 № 56884	Про надання послуг <i>централізованого постачання холодної води</i>	«Інформація, доступ до якої обмежено»	«Інформація, доступ до якої обмежено»
3	22.12.2021 № 56822	Про надання послуг з <i>централізованого постачання холодної води</i>	«Інформація, доступ до якої обмежено»	«Інформація, доступ до якої обмежено»
4	17.04.2023 № 57381	Про надання послуг з <i>централізованого постачання холодної води</i>	«Інформація, доступ до якої обмежено»	«Інформація, доступ до якої обмежено»
5	22.08.2022 № 335202	Про надання послуг з <i>централізованого постачання холодної води</i>	«Інформація, доступ до якої обмежено»	«Інформація, доступ до якої обмежено»
<i>Юридичні особи</i>				
1	25.03.2022 № 11	Про надання послуг <i>централізованого водопостачання</i>	«Інформація, доступ до якої обмежено»	«Інформація, доступ до якої обмежено»
2	15.03.2023 № 01/01/23	Про надання послуг <i>централізованого</i>	«Інформація, доступ до якої обмежено»	«Інформація, доступ до якої обмежено»

		водопостачання	
--	--	----------------	--

- (85) Як зазначалось в розділі 5 даних рекомендацій, відповідно до частини четвертої статті 23 Закону України «Про житлово-комунальні послуги» послуга з централізованого водопостачання надається згідно з умовами договору, що укладається з урахуванням особливостей, визначених цим Законом, та вимогами Правил надання послуг з централізованого водопостачання, що затверджуються Кабінетом Міністрів України, якщо інше не передбачено законом.
- (86) На момент укладення вищезазначених договорів, діючими були Типові договори, затверджені постановою Кабінету Міністрів України від 05.07.2019 № 690 у редакціях від 05.07.2019 та від 04.02.2022.
- (87) Відділення встановлено, що умови договорів, укладених ТОВ «Маякиводоканал» та які є діючими, не відповідають умовам Типових договорів, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 05.07.2019 № 690 (у редакціях, які діяли на момент укладення даним комунальним підприємством договорів, а саме у редакціях постанови Кабінету Міністрів України від 05.07.2019 та від 04.02.2022).
- (88) Так, до прикладу, за результатом аналізу договору «Про надання послуг з централізованого постачання холодної води» від 20.12.2021 № 56822, укладеного з «Інформація, доступ до якої обмежено», виявлено наступне:

Таблиця 2

Умови Типового договору (Типовий договір з індивідуальним споживачем про надання послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення (без обслуговування внутрішньобудинкових систем) у редакції, яка діяла на момент укладення договорів)	Умови договору в редакції ТОВ «Маякиводоканал»	Наслідки невідповідності умовам Типового договору
Облік та порядок оплати послуг п. 18 .. Рахунки надаються у паперовому вигляді. За згодою споживача рахунки можуть надаватися йому в електронному вигляді, зокрема шляхом доступу до електронних систем обліку розрахунків. Рахунки надаються споживачеві на безоплатній основі.	Не передбачено	Відсутність у договорах пункту щодо отримання рахунків на оплату за надані послуги порушує права споживачів на ознайомлення зі всіма складовими плати за надані послуги та може призвести до неправомірного її нарахування, а відтак до додаткових фінансових витрат споживачів
п. 19 Показання вузлів розподільного обліку (у тому числі гарячої води) знімаються споживачем в останній день розрахункового періоду та надаються виконавцеві у строк _____ одним з таких способів, як телефоном, факсом, або в інший спосіб, доведений до відома споживача, та зазначаються у рахунку на оплату послуг.	Не передбачено	Обмеження прав споживача щодо способів передачі інформації з розподільних вузлів обліку води
п. 28 У разі ненадання послуг, надання їх не в повному обсязі або неналежної якості виконавець проводить перерахунок вартості послуги у порядку, затвердженому Кабінетом Міністрів України, та сплачує споживачеві неустойку (штраф, пеню) у розмірі _____ відсотків суми здійсненого перерахунку вартості послуги.	Не передбачено	Споживач неправомірно позбавлений права на отримання компенсаційної виплати у вигляді неустойки (штрафу, пені) у разі ненадання виконавцем послуг, надання їх не в повному обсязі або неналежної якості, що може призвести до ущемлення інтересів споживачів у вигляді недоотримання коштів Відсутність у договорах визначеного розміру неустойки (штрафу), яка сплачується

		споживачам у разі ненадання послуг, надання їх не в повному обсязі або неналежної якості може призвести до ущемлення інтересів споживачів у вигляді недоотримання коштів за результатами здійснення перерахунків їх вартості
п. 33 У разі тимчасової відсутності споживача та інших осіб понад 30 календарних днів споживач може письмово повідомити про це виконавцеві та надати відповідне документальне підтвердження. У такому разі споживач має право на неоплату вартості послуг (у разі відсутності приладів обліку в житловому приміщенні (іншому об'єкті нерухомого майна).	Не передбачено	Обмеження прав споживачів, що може призвести до неправомірного нарахування плати за фактично не спожитий об'єм послуг
<p><i>Права та обов'язки сторін</i></p> <p>п. 34 Споживач має право:</p> <p>2) забезпечення питною водою, якість якої відповідає державним санітарним нормам та правилам, кількість і режим подання якої визначаються на договірних засадах, в обсязі, не меншому від нормативів питного водопостачання;</p> <p>4) забезпечення послугами з централізованого водовідведення відповідно до нормативів гранично допустимих концентрацій та нормативів гранично допустимого скидання забруднюючих речовин;</p> <p>5) пред'явлення позовів до суду про відшкодування збитків, завданих внаслідок постачання неякісної питної води, що не відповідає державним санітарним нормам та правилам, інших порушень вимог законодавства у сфері питної води, питного водопостачання та централізованого водовідведення;</p> <p>8) відшкодування збитків, завданих його майну, шкоди, заподіяної його життю або здоров'ю внаслідок неналежного надання або ненадання послуги та незаконного проникнення в належне йому житло (інший об'єкт нерухомого майна);</p> <p>9) зменшення у встановленому законодавством порядку розміру плати за послуги у разі їх ненадання, надання не в повному обсязі або зниження їх якості;</p> <p>10) неоплату вартості послуг у разі їх невикористання (за відсутності приладів обліку) за період тимчасової відсутності в житловому приміщенні (іншому об'єкті нерухомого майна) споживача та інших осіб понад 30 календарних днів за умови документального підтвердження відповідно до умов договору;</p> <p>11) отримання від виконавця штрафу за перевищення нормативних строків проведення аварійно-відновних робіт у</p>	Не передбачено	Відсутність у договорах законодавчо встановлених прав споживачів на звернення до суду у разі невиконання умов договору з боку виконавця послуг, прав на зменшення розміру плати за ненадані послуги або наданні не в повному обсязі чи неналежної якості, неоплату вартості послуг у разі їх невикористання, можливості отримання сплати на свою користь неустойки (штрафу) за фактичне ненадання виконавцем або надання неналежної якості або з порушенням строку послуг може призвести до звуження кола прав споживачів та обмеження способів захисту їх порушених прав з боку виконавця послуг

<p>розмірі _____ відсотків середньомісячної плати за послугу за попередні 12 місяців (якщо попередніх місяців нараховується менш як 12, за фактичний час споживання послуги) за кожну добу такого перевищення;</p> <p>12) проведення перевірки кількості та якості послуг у встановленому законодавством порядку;</p> <p>13) складення та підписання актів-претензій у зв'язку з порушенням порядку надання послуг, зміною їх споживчих властивостей та перевищенням строків проведення аварійно-відновних робіт;</p> <p>16) розірвання договору про надання послуг за умови попередження про це виконавця не менш як за два місяці до дати розірвання договору та допуску виконавця для здійснення технічного припинення надання послуг.</p>		
<p>37. Виконавець зобов'язаний:</p> <p>3) вирішувати питання, пов'язані з порушенням функціонування систем централізованого водопостачання та водовідведення (аварійні ситуації), відповідно до плану оперативних дій із забезпечення споживачів питною водою у відповідному населеному пункті (районі);</p> <p>4) відшкодовувати збитки, завдані юридичним і фізичним особам внаслідок порушення вимог законодавства у сфері питної води, питного водопостачання та централізованого водовідведення, що сталося з його вини;</p> <p>5) забезпечувати своєчасність надання, безперервність і відповідну якість послуг згідно із законодавством та умовами договору, в тому числі шляхом створення системи управління якістю відповідно до національних або міжнародних стандартів;</p> <p>6) готувати та укладати із споживачем договори з визначенням відповідальності за дотримання їх умов;</p> <p>7) надавати без додаткової оплати в установленому законодавством порядку необхідну інформацію про тарифи, розмір місячного платежу, структуру тарифу, норми споживання та порядок надання послуг, а також про їх споживчі властивості та іншу інформацію, передбачену законодавством;</p> <p>8) своєчасно проводити підготовку об'єктів житлово-комунального господарства до експлуатації в осінньо-зимовий період;</p> <p>9) розглядати у визначений законодавством строк претензії та скарги споживача і проводити відповідні перерахунки розміру плати за послуги в разі їх ненадання, надання не в повному обсязі, несвоечасно або неналежної якості, а також в інших випадках, визначених договором;</p> <p>11) виплачувати споживачеві штраф за перевищення нормативних строків проведення аварійно-відновних робіт у розмірі _____ відсотків середньомісячної плати за послугу за попередні 12 місяців</p>	<p>Не передбачено</p>	<p>Звуження обов'язків виконавця послуг, що може призвести до ущемлення прав та інтересів споживачів у вигляді додаткових фінансових витрат, неотримання компенсаційних виплат, неотримання послуг, або їх отримання послуг неналежної якості та в невідповідному об'ємі</p>

<p>(якщо попередніх місяців нараховується менш як 12, за фактичний час споживання послуги) за кожну добу такого перевищення;</p> <p>12) своєчасно реагувати на виклики споживачів, підписувати акти-претензії, вести облік вимог (претензій) споживачів у зв'язку з порушенням порядку надання послуг;</p> <p>17) самостійно здійснювати перерахунок вартості послуг за період ненадання, надання не в повному обсязі або неналежної якості послуг, а також сплачувати неустойку (штраф, пеню) у розмірі _____ відсотків суми здійсненого перерахунку вартості послуги.</p>		
<p><i>Відповідальність сторін</i></p> <p>39. Виконавець несе відповідальність за:</p> <p>1) невиконання умов договору;</p> <p>2) збитки, завдані майну, шкоду, заподіяну життю або здоров'ю споживача внаслідок неналежного надання або ненадання послуги та незаконного проникнення в належне йому житлове приміщення (інший об'єкт нерухомого майна), шляхом відшкодування збитків;</p> <p>3) ненадання, надання не в повному обсязі або неналежної якості послуг;</p> <p>4) порушення прав споживачів згідно із законодавством.</p>	Не передбачено	Звуження відповідальності Відповідача, що може призвести до обмеження прав споживачів на отримання якісних послуг в повному обсязі, на отримання компенсаційних виплат в разі їх ненадання, надання в неповному обсязі, неналежної якості, завдання збитків, шкоди
<p><i>Порядок обмеження (припинення) надання послуг</i></p> <p>42. Для обмеження (припинення) надання відповідної послуги споживачеві (у разі непогашення в повному обсязі заборгованості за спожиті послуги) виконавець надсилає споживачеві попередження про те, що у разі непогашення ним заборгованості за спожиті послуги протягом 30 днів з дня отримання <u>попередження</u> надання йому послуг може бути спочатку обмежено, а потім припинено. Таке попередження надсилається споживачеві не раніше наступного робочого дня після закінчення граничного строку оплати послуги, визначеного законодавством та/або договором. Попередження надсилається споживачеві рекомендованим листом (з повідомленням про вручення) та шляхом повідомлення споживачеві через його особистий кабінет, або в інший спосіб.</p>	<p>п. 17.2 Припинити (обмежити) постачання води <u>без попередження</u>, або попередивши «Споживача» у випадках невиконання вимог даного Договору, «Правил користування», попереджень «Виконавця», шляхом:</p> <ul style="list-style-type: none"> - повного або часткового закриття засувки водопровідних ввідів та їх опломбування; - виконання видимого розриву водопровідних ввідів «Споживача». 	Наявність непередбаченої чинним законодавством підстави обмеження (припинення) надання послуг з централізованого водопостачання, що може призвести до ущемлення інтересів споживачів у вигляді не отримання послуг з централізованого водопостачання.
<p>п. 45 Надання послуг відновлюється у повному обсязі протягом наступного дня з дати повного погашення заборгованості за фактично спожиті послуги чи з дати укладення угоди про реструктуризацію такої заборгованості.</p>	Не передбачено	Звуження кола прав споживача щодо можливості відновлення надання послуг після погашення заборгованості або її реструктуризації шляхом укладення відповідної угоди
<p><i>Порядок оформлення претензій</i></p> <p>49. У разі ненадання, надання не в повному обсязі або неналежної якості послуг споживач має право викликати виконавця (його представника) для проведення перевірки кількості та/або якості наданих послуг.</p>	Не передбачено	Відсутність у договорах законодавчо встановленого порядку оформлення претензій виконавцю послуг у зв'язку з наданням їх неналежної якості, можливості перевірки відповідності якості надання

<p>Оформлення претензій споживачів здійснюється в порядку, передбаченому статтями 27, 28 Закону України «Про житлово-комунальні послуги».</p> <p>50. За результатами перевірки якості надання послуг складається акт-претензія відповідно до порядку проведення перевірки відповідності якості надання комунальних послуг, затвердженого Кабінетом Міністрів України.</p> <p>51. Виконавець зобов'язаний прибути на виклик споживача не пізніше ніж протягом однієї доби з моменту отримання повідомлення.</p> <p>52. У разі проведення перевірки якості наданих послуг з централізованого водопостачання споживач має право здійснити забір проб. Інформація про забір проб зазначається в акті-претензії.</p> <p>У разі встановлення за результатами дослідження відібраних проб факту постачання (надання) послуг неналежної якості витрати споживача на оплату проведених досліджень підлягають компенсації за рахунок виконавця.</p> <p>53. У разі неприбуття виконавця в установлений строк або необґрунтованої відмови підписати акт-претензію такий акт-претензія підписується споживачем та не менш як двома споживачами, які проживають у сусідніх житлових приміщеннях (інших об'єктах нерухомого майна) і надсилається виконавцеві рекомендованим листом.</p> <p>54. Виконавець протягом п'яти робочих днів вирішує питання щодо задоволення вимог, зазначених в акті-претензії, або видає (надсилає) споживачеві обґрунтовану письмову відмову в задоволенні його претензії. У разі ненадання виконавцем відповіді в установлений строк претензії споживача вважаються визнаними таким виконавцем.</p>		<p>послуг може призвести до зменшення способів захисту споживачами своїх порушених прав з боку виконавця послуг та недоотримання коштів у вигляді компенсаційних виплат за отримання послуг неналежної якості</p>
<p><i>Особливі умови та строк дії договору</i></p> <p>59. Внесення змін до договору здійснюється шляхом укладення додаткової угоди, якщо інше не передбачено договором.</p> <p>60. Договір може бути розірваний споживачем за умови попередження про це виконавця не менш як за два місяці до дати розірвання договору та допуску виконавця для здійснення технічного припинення надання послуг.</p>	<p>Не передбачено</p>	<p>Обмеження права споживача послуг на розірвання договору</p>
<p>37. Виконавець зобов'язаний:</p> <p>16) відшкодувати збитки, завдані майну, шкоду, заподіяну життю або здоров'ю споживача внаслідок неналежного надання або ненадання послуги та незаконного проникнення в належне йому житлове приміщення (інший об'єкт нерухомого майна).</p>	<p><i>17. Виконавець має право:</i></p> <p>п. 17.7 На відшкодування витрат, пов'язаних з припиненням і відновленням водопостачання будинку (частині будинку) Споживача, в тому числі в разі, передбаченому пунктом п. 18.0 договору.</p>	<p>п. 18.0 відсутній в тексті договору, укладеному виконавцем послуг зі споживачем, отже зміст п. 17.7 не містить вичерпних випадків, при наявності яких виконавцю послуг відшкодовуються витрати, що може призвести до додаткових фінансових витрат споживача.</p>
<p>Не передбачено</p>	<p><i>Термін дії договору</i></p> <p>п. 28 Договір може бути розірваний достроково у</p>	<p>Включення у договір умов щодо його розірвання, не передбачених чинним законодавством, може</p>

	разі відмови Споживача від користування послугами Виконавця, а також при невиконанні Сторонами своїх зобов'язань за договором. Розірвання договору або припинення надання послуг тягне за собою відключення будинку (частині будинку) або ділянки Споживача від системи централізованого водопостачання.	привести до неправомірного припинення надання споживачу послуг
--	--	--

- (89) Аналогічні умови викладені і в договорах, які є діючими, щодо надання послуг з централізованого постачання холодної води, укладених ТОВ «Маякиводоканал» протягом грудня 2021 року та 2022 – 2023 років з іншими споживачами послуг (фізичними особами), у тому числі із заявником – «Інформація, доступ до якої обмежено».
- (90) З огляду на зазначене, умови договорів про надання послуг з централізованого водопостачання, укладених протягом грудня 2021 року та 2022 – 2023 років ТОВ «Маякиводоканал» зі споживачами – фізичними особами, які є діючими, не відповідають умовам Типових договорів, форма яких затверджена постановою Кабінету Міністрів України від 05.07.2019 № 690 у редакціях як від 05.07.2019, так і від 04.02.2022.
- (91) Відділенням також проаналізовано діючі договори про надання послуг з централізованого водопостачання, укладені ТОВ «Маякиводоканал» з юридичними особами.
- (92) Зокрема, за результатом аналізу договору про надання послуг централізованого водопостачання від 15.03.2023 № 01/01/23, укладеного з «Інформація, доступ до якої обмежено», виявлено наступне:

Таблиця 3

Умови Типового договору (Типовий договір з власником (користувачем) будівлі (приміщення у будівлі) про надання послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення у редакції, яка діяла на момент укладення договорів)	Умови договору в редакції ТОВ «Маякиводоканал»	Наслідки невідповідності умовам Типового договору
<i>Облік послуги</i> 13. Початок періоду виходу з ладу вузла комерційного обліку визначається: за даними електронного архіву в разі отримання з нього інформації щодо дати початку періоду виходу з ладу вузла комерційного обліку; з дати, наступної за днем останнього періодичного огляду вузла комерційного обліку або зняття його показань в інших випадках. Кінцем періоду виходу з ладу вузла комерційного обліку є день прийняття на абонентський облік відремонтованого або заміненого вузла комерційного обліку.	Не передбачено	Відсутність у договорах визначення періодів початку та закінчення виходу з ладу вузла комерційного обліку може привести до нарахування збільшеної плати за надані послуги та, відповідно, додаткових фінансових витрат споживачів
<i>Ціна та порядок оплати послуги, порядок та умови внесення змін до договору</i> п. 20 ... У разі прийняття уповноваженим органом	п. 4.2. У випадку зміни тарифів, оплата здійснюється за новими цінами, без зміни умов	Відсутність законодавчо встановлених строків повідомлення споживача про зміну тарифів на послугу

рішення про зміну цін/тарифів на послугу з централізованого водопостачання та/або на послугу з централізованого водовідведення виконавець у строк, що <u>не перевищує 15 днів</u> з дати введення її у дію, повідомляє про це споживачу з посиланням на рішення відповідного органу.	цього Договору. При цьому, ВОДОКАНАЛ повідомляє СПОЖИВАЧА про зміну тарифів через засоби масової інформації.	позбавляє його права бути обізнаним щодо всіх змін тарифів на послугу, а також може призвести до неправомірного нарахування споживачу плати за надані послуги
п. 22 Виконавець формує та надає споживачу рахунок на оплату спожитих послуг не пізніше ніж за десять днів до граничного строку внесення плати за спожиту послугу. Рахунок надається на паперовому носії. На вимогу або за згодою споживача рахунок може надаватися в електронній формі, у тому числі за допомогою доступу до електронних систем обліку розрахунків споживачів.	Не передбачено	Відсутність у договорах пункту щодо отримання рахунків на оплату за надані послуги порушує права споживачів на ознайомлення зі всіма складовими плати за надані послуги та може призвести до неправомірного її нарахування, а відтак до додаткових фінансових витрат споживачів
п. 26. Плата за послугу не нараховується за час перерв, визначених частиною першою статті 16 Закону України “Про житлово-комунальні послуги”.	Не передбачено	Може призвести до ущемлення інтересів споживача в частині неправомірного нарахування додаткової плати за надані послуги, без врахування часу законодавчо визначених перерв
<p style="text-align: center;"><i>Права і обов’язки сторін</i></p> <p>п. 27. Споживач має право:</p> <p>3) на відшкодування збитків, завданих його майну, шкоди, заподіяної його життю або здоров’ю внаслідок неналежного надання або ненадання послуг та незаконного проникнення в належне йому житло (інший об’єкт нерухомого майна);</p> <p>5) на зменшення у встановленому законодавством порядку розміру плати за послугу у разі їх ненадання, надання не в повному обсязі або неналежної якості;</p> <p>6) отримувати від виконавця штраф у розмірі, визначеному договором, за перевищення нормативних строків проведення аварійно-відновних робіт;</p> <p>7) на перевірку кількості та якості послуг у встановленому законодавством порядку;</p> <p>8) складати та підписувати акти-претензії у зв’язку з порушенням порядку надання послуг, зміною їх споживчих властивостей та перевищенням строків проведення аварійно-відновних робіт;</p> <p>9) без додаткової оплати отримувати інформацію про проведені виконавцем нарахування (з розподілом за періодами та видами нарахувань) та отримані від споживача платежі.</p>	Не передбачено	Відсутність у договорах законодавчо встановлених прав споживачів на відшкодування збитків, на зменшення розміру плати за ненадані послуги або наданні не в повному обсязі чи неналежної якості, можливості отримання сплати на свою користь штрафу за перевищення нормативних строків проведення аварійно-відновних робіт може призвести до звуження кола прав споживачів та обмеження способів захисту їх порушених прав з боку виконавця послуг
30. Виконавець зобов’язаний: <p>4) відшкодувати збитки, завдані споживачу внаслідок порушення вимог законодавства у сфері питної води, питного водопостачання та централізованого водовідведення, що сталося з його вини;</p> <p>7) у міжопалювальний період проводити підготовку об’єктів житлово-комунального господарства до експлуатації в осінньо-зимовий період;</p> <p>8) розглядати у визначений законодавством строк претензії та скарги споживача і проводити відповідні перерахунки розміру</p>	Не передбачено	Звуження обов’язків виконавця послуг, що може призвести до ущемлення прав та інтересів споживачів у вигляді додаткових фінансових витрат, неотримання компенсаційних виплат, неотримання послуг, або їх отримання послуг неналежної якості та в невідповідному об’ємі

<p>плати за послуги в разі їх ненадання, надання не в повному обсязі, несвоєчасно або неналежної якості, а також в інших випадках, визначених договором;</p> <p>9) вживати заходів до ліквідації аварій, усунення порушень якості послуг, що сталися з вини виконавця або на об'єктах, що забезпечують надання послуг та перебувають у його власності (користуванні), у строк, встановлений договором, але не більше семи діб;</p> <p>10) виплачувати споживачу штраф за перевищення встановлених строків проведення аварійно-відновних робіт на об'єктах, що забезпечують надання послуг та перебувають у його власності (користуванні), у розмірі, визначеному договором;</p> <p>11) своєчасно реагувати на виклики споживача, підписувати акти-претензії, вести облік вимог (претензій) споживача у зв'язку з порушенням порядку надання послуг;</p> <p>12) своєчасно та за власний рахунок проводити роботи з усунення виявлених неполадок, пов'язаних з наданням послуг, що виникли з його вини;</p> <p>14) відшкодовувати збитки, завдані майну, шкоду, заподіяну життю або здоров'ю споживача внаслідок неналежного надання або ненадання послуги та незаконного проникнення в належну йому будівлю (приміщення у будівлі);</p> <p>15) контролювати дотримання установлених міжповітряних інтервалів для засобів виміральної техніки, які є складовою частиною вузлів комерційного обліку;</p> <p>16) прибути на виклик споживача для перевірки якості надання послуги у строк не пізніше ніж протягом однієї доби з моменту отримання відповідного повідомлення споживача;</p> <p>17) самостійно протягом місяця, що настає за розрахунковим періодом, здійснювати перерахунок вартості послуг за весь період їх ненадання, надання не в повному обсязі або неналежної якості відповідно до порядку, визначеного Кабінетом Міністрів України, а також сплачувати споживачеві неустойку (штраф) у розмірі 0,01 відсотка середньодобової вартості споживання послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення, визначеної за попередні 12 місяців (якщо попередніх місяців нараховується менш як 12 - за фактичний час споживання послуг), за кожен день ненадання послуг, надання їх не в повному обсязі або неналежної якості (за виключенням нормативних строків проведення аварійно-відновних робіт або періоду, протягом якого відбувалися ліквідація або усунення виявлених неполадок, пов'язаних з отриманням послуг, що виникли з вини споживача).</p>		
<p><i>Відповідальність сторін за порушення умов договору</i></p>	<p>Не передбачено</p>	<p>Звуження відповідальності Відповідача, що може призвести</p>

<p>П. 33. У разі ненадання послуг, надання їх не в повному обсязі або неналежної якості виконавець зобов'язаний самостійно протягом місяця, що настає за розрахунковим періодом, здійснити перерахунок вартості послуг за весь період їх ненадання, надання не в повному обсязі або неналежної якості відповідно до порядку, визначеного Кабінетом Міністрів України, а також сплатити споживачу неустойку (штраф) у розмірі 0,01 відсотка вартості середньодобового споживання послуги, визначеної за попередні 12 місяців (якщо попередніх місяців нараховується менш як 12 - за фактичний час споживання послуги, але не менше 15 днів), за кожен день ненадання послуг, надання їх не в повному обсязі або неналежної якості (крім нормативних строків проведення аварійно-відновних робіт або періоду, протягом якого відбувалися ліквідація або усунення виявлених неполадок, пов'язаних з отриманням послуг, що виникли з вини споживача).</p> <p>34. Виконавець має право обмежити (припинити) надання послуг споживачу в разі непогашення в повному обсязі заборгованості за спожиті послуги <u>протягом 30 днів з дня отримання споживачем попередження</u> від виконавця.</p> <p>Попередження надсилається споживачу рекомендованим листом (з повідомленням про вручення) та за допомогою електронних систем розрахунків споживача (за наявності) або _____.</p>		<p>до обмеження прав споживачів на отримання компенсаційних виплат в разі ненадання послуг, надання їх в неповному обсязі, неналежної якості, а також на можливість сплати заборгованості у законодавчо встановлений 30-денний строк з дня отримання попередження про припинення (обмеження) надання послуг або її реструктурувати, уклавши відповідну угоду з виконавцем послуг.</p>
<p><i>Строк дії договору, порядок і умови внесення до нього змін, продовження строку його дії та розірвання</i></p> <p>п. 41. Якщо за один місяць до закінчення строку дії цього договору жодна із сторін не повідомить письмово іншій стороні про відмову від договору, цей договір вважається продовженим на черговий однорічний строк.</p>	<p>Не передбачено</p>	<p>Не передбачена законодавчо встановлена можливість пролонгації договору, що може мати наслідком припинення надання послуг споживачу</p>
<p>Не передбачено</p>	<p>п. 8.2. Умови договору застосовуються до відносин між сторонами, які виникли з початку бюджетного року, згідно з п.3 ст. 631 Цивільного кодексу України, а саме з 01.01.2023 року.</p>	<p>Послуга надається лише на підставі укладеного договору. Укладення договору на попередній період не передбачено Правилами та умовами Типового договору. Крім того, споживач може понести додаткові фінансові витрати у зв'язку з нарахуванням плати за договором, який не існував з 01.01.2023.</p>

(93) Крім цього, аналогічні умови викладені і в інших діючих договорах щодо надання послуг централізованого водопостачання, укладених ТОВ «Маякиводоканал» протягом грудня 2021 року та 2022 – 2023 років зі споживачами послуг (юридичними особами).

(94) З огляду на зазначене, умови договорів про надання послуг з централізованого водопостачання, укладених протягом грудня 2021 року та 2022 – 2023 років ТОВ «Маякиводоканал» зі споживачами – юридичними особами не відповідали

умовам Типових договорів, форма яких затверджена постановою Кабінету Міністрів України від 05.07.2019 № 690 «Про затвердження Правил надання послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення і типових договорів про надання послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення» у редакціях як від 05.07.2019 так і від 04.02.2022.

- (95) Таким чином, неприведення ТОВ «Маякиводоканал» з 04.02.2022 діючих договорів про надання послуг з централізованого водопостачання, укладених зі споживачами до вимог типових договорів, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 05.07.2019 № 690 «Про затвердження Правил надання послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення і типових договорів про надання послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення» в редакції постанови Кабінету Міністрів України від 02.02.2022 № 85, та укладення зі споживачами договорів про надання послуг з централізованого водопостачання, які не відповідають умовам таких типових договорів, звужує коло прав споживачів, зокрема, щодо відшкодування збитків внаслідок неналежного надання або ненадання послуг та обов'язків виконавця послуг і його відповідальності виконавця послуг за порушення умов цих договорів.
- (96) В свою чергу, зазначене одночасне звуження прав споживачів та звуження обов'язків виконавця послуг може ускладнити споживачу доведення факту порушення виконавцем порядку надання послуг та може ускладнити отримання споживачем від виконавця перерахунку вартості послуг за весь період їх ненадання, надання не в повному обсязі або неналежної якості.
- (97) Відповідно до положень статті 179 Господарського кодексу України (далі – ГК), яка визначає загальні умови укладання договорів, що породжують господарські зобов'язання, Кабінет Міністрів України, уповноважені ним або законом органи виконавчої влади, державні органи та органи державної влади можуть рекомендувати суб'єктам господарювання орієнтовні умови господарських договорів (примірні договори), а у визначених законом випадках - затверджувати типові договори. При укладенні господарських договорів сторони можуть визначати зміст договору на основі, зокрема типового договору, затвердженого Кабінетом Міністрів України, чи у випадках, передбачених законом, іншим державним органом або органом державної влади, коли сторони не можуть відступати від змісту типового договору, але мають право конкретизувати його умови.
- (98) Статтею 184 ГК регламентовано, зокрема, що укладення господарських договорів на основі типових договорів повинно здійснюватися з додержанням умов, передбачених статтею 179 цього Кодексу, не інакше як шляхом викладення договору у вигляді єдиного документа та відповідно до правил, встановлених нормативно-правовими актами щодо застосування типового договору.
- (99) З огляду на зазначене, ТОВ «Маякиводоканал» повинно було укласти договори зі споживачами про надання послуг з централізованого водопостачання відповідно до типових договорів, не відступаючи від їх змісту, тобто не зменшуючи обсягів прав споживача та власних обов'язків і відповідальності за порушення умов цих договорів.
- (100) Бездіяльність ТОВ «Маякиводоканал», яка полягає у неприведенні з 04.02.2022 діючих договорів про надання послуг з централізованого водопостачання, укладених зі споживачами, до чинної редакції типових договорів, та дії, які полягають в укладенні зі споживачами договорів про надання послуг з централізованого водопостачання, що є діючими, які не відповідають умовам таких типових договорів, можуть призвести до ущемлення прав та інтересів споживачів.

7. АНТИКОНКУРЕНТНІ НАСЛІДКИ ДІЙ (БЕЗДІЯЛЬНОСТІ) ТОВ «МАЯКИВОДОКАНАЛ»

- (101) Відповідно до частини першої статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції» зловживанням монопольним (домінуючим) становищем на ринку є дії чи бездіяльність суб'єкта господарювання, який займає монопольне (домінуюче) становище на ринку, що призвели або можуть призвести до недопущення, усунення

чи обмеження конкуренції, або ущемлення інтересів інших суб'єктів господарювання чи споживачів, які були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку.

- (102) Унаслідок неприведення з 04.02.2022 діючих договорів про надання послуг з централізованого водопостачання, укладених зі споживачами, до чинної редакції типових договорів, та укладення зі споживачами договорів про надання послуг з централізованого водопостачання, які не відповідають умовам таких типових договорів, зменшилися обсяги прав споживачів та власної відповідальності виконавця послуг за порушення умов договору, що може призвести до порушення прав та ущемлення інтересів споживачів.
- (103) Така поведінка ТОВ «Маякиводоканал» є можливою лише внаслідок відсутності вибору для споживачів інших виконавців послуг з централізованого водопостачання.
- (104) З огляду на зазначене, завдяки ринковій владі ТОВ «Маякиводоканал» має можливість нав'язувати споживачам умови договорів, які не передбачені нормами чинного законодавства, для можливості отримання послуг з централізованого водопостачання, що може мати наслідком обмеження прав та ущемлення інтересів споживачів послуг.
- (105) Така поведінка притаманна саме монопольному утворенню, оскільки у взаємовідносинах із суб'єктом господарювання, що має монополю владу, споживачі його послуг знаходяться з ним у нерівних умовах, змушені погоджуватись на всі вимоги та умови для можливості отримання послуг та фактично позбавлені захисту своїх прав та законних інтересів.

8. НЕМОЖЛИВІСТЬ ВЧИНЕННЯ ТОВ «МАЯКИВОДОКАНАЛ» ДІЙ (БЕЗДІЯЛЬНОСТІ) ЗА УМОВ ІСНУВАННЯ ЗНАЧНОЇ КОНКУРЕНЦІЇ НА РИНКУ

- (106) Наявність у суб'єкта господарювання монопольного (домінуючого) становища на ринку не є протиправним, однак такий суб'єкт господарювання має усвідомлювати можливість певного обмеження своєї діяльності з точки зору дотримання законодавства про захист економічної конкуренції, визначати свою поведінку на основі пріоритету прав споживачів та у будь-якому разі не створювати умови, які породжують або можуть породжувати порушення їх прав та ущемлення інтересів.
- (107) Унаслідок неприведення з 04.02.2022 діючих договорів про надання послуг з централізованого водопостачання, укладених зі споживачами, до чинної редакції типових договорів, та укладення зі споживачами договорів про надання послуг з централізованого водопостачання, які не відповідають умовам типових договорів, тим самим зменшивши обсяги прав споживачів та власної відповідальності як виконавця послуг за порушення умов цих договорів, його привабливість для споживачів могла б різко зменшитися і тому за умов існування значної конкуренції на ринку, необхідною ознакою якої відповідно до статті 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції» є можливість вибору у споживачів, ТОВ «Маякиводоканал» істотно втратило б свою ринкову частку та, як наслідок, прибуток

9. ВИСНОВКИ

- (108) Відповідно до частини першої статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції» зловживанням монопольним (домінуючим) становищем на ринку є дії чи бездіяльність суб'єкта господарювання, який займає монопольне (домінуюче) становище на ринку, що призвели або можуть призвести до недопущення, усунення чи обмеження конкуренції, або ущемлення інтересів інших суб'єктів господарювання чи споживачів, які були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку.
- (109) Відповідно до частини третьої статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції» зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку забороняється і тягне за собою відповідальність згідно з законом.

- (110) Зловживання монопольним (домінуючим) становищем за умовами пункту 2 статті 50 цього Закону визнається порушенням законодавства про захист економічної конкуренції.
- (111) Враховуючи, що ТОВ «Маякиводоканал» на ринку послуг з централізованого водопостачання в межах території сіл Маяки та Надлиманське Одеського району Одеської області, де розташовані діючі водопровідні мережі, які використовуються (експлуатуються) ТОВ «Маякиводоканал», протягом грудня 2021 року, 2022 - 2023 років та січня 2024 року має ознаки монопольного (домінуючого) становища:
- бездіяльність ТОВ «Маякиводоканал», яка полягає у неприведенні з 04.02.2022 укладених зі споживачами діючих договорів про надання послуг з централізованого водопостачання, до положень типових договорів про надання послуг з централізованого водопостачання та водовідведення, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 05.07.2019 № 690 «Про затвердження Правил надання послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення і типових договорів про надання послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення» (в редакції постанови Кабінету Міністрів України від 02.02.2022 № 85 «Про внесення змін до постанови Кабінету Міністрів України від 05.07.2019 № 690»), містить ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченого пунктом 2 статті 50 та частиною першою статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку, що може призвести до ущемлення інтересів споживачів, яка була б неможливою за умов існування значної конкуренції на ринку надання послуг з централізованого водопостачання;
 - дії ТОВ «Маякиводоканал», які полягають в укладенні зі споживачами договорів про надання послуг з централізованого водопостачання, які не відповідають умовам типових договорів про надання послуг з централізованого водопостачання та водовідведення, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 05.07.2019 № 690 «Про затвердження Правил надання послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення і типових договорів про надання послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення» (в редакції постанови Кабінету Міністрів України від 02.02.2022 № 85 «Про внесення змін до постанови Кабінету Міністрів України від 05.07.2019 № 690»), яка діяла на момент укладення договорів, містять ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченого пунктом 2 статті 50 та частиною першою статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку, що можуть призвести до ущемлення інтересів споживачів, які були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку надання послуг з централізованого водопостачання.
- (112) Згідно з частиною першою статті 46 Закону України «Про захист економічної конкуренції» органи Антимонопольного комітету України мають право надавати рекомендації органам влади, органам місцевого самоврядування, органам адміністративно-господарського управління та контролю, суб'єктам господарювання, об'єднанням стосовно припинення дій, які містять ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції, усунення причин виникнення цих порушень і умов, що їм сприяють.

Ураховуючи вищевикладене, керуючись статтями 7, 12, 14 Закону України «Про Антимонопольний комітет України», статтею 46 Закону України «Про захист економічної конкуренції», пунктами 3, 11 Положення про територіальне відділення Антимонопольного комітету України, затвердженого розпорядженням Антимонопольного комітету України від 23.02.2001 № 32-р, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 30.03.2001 за № 291/5482 із змінами та доповненнями, адміністративна колегія Південного міжобласного територіального відділення Антимонопольного комітету України

РЕКОМЕНДУЄ:

Товариству з обмеженою відповідальністю «Маякиводоканал» (ідентифікаційний код юридичної особи – «Інформація, доступ до якої обмежено») припинити дії (бездіяльність), які містять ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції, викладені у цих рекомендаціях, зокрема шляхом:

- укладення із споживачами договорів про надання послуг з централізованого водопостачання у відповідності до вимог типових договорів про надання послуг з централізованого водопостачання, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 05.07.2019 № 690 «Про затвердження Правил надання послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення і типових договорів про надання послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення», в редакції постанови Кабінету Міністрів України від 02.02.2022 № 85 «Про внесення змін до постанови Кабінету Міністрів України від 05.07.2019 № 690»;
- інформування споживачів, з якими укладено договори про надання послуг з централізованого водопостачання, умови яких не відповідають типовим договорам, про можливість переукладання та/або внесення змін у відповідності до типових договорів.

Зазначаємо, що відповідно до частини другої статті 46 Закону України «Про захист економічної конкуренції» рекомендації органів Антимонопольного комітету України підлягають обов'язковому розгляду органами чи особами, яким вони надані.

Відповідно до частини третьої статті 46 Закону України «Про захист економічної конкуренції» за умови виконання положень цих рекомендацій у разі, якщо порушення не призвело до суттєвого обмеження чи спотворення конкуренції, не завдало значних збитків окремим особам чи суспільству та вжито відповідних заходів для усунення наслідків порушення, Південне міжобласне територіальне відділення Антимонопольного комітету України не розпочинатиме провадження у справі про порушення законодавства про захист економічної конкуренції.

Про результати розгляду рекомендацій необхідно повідомити Південне міжобласне територіальне відділення Антимонопольного комітету України **упродовж двох місяців з дня їх отримання** з наданням документів, підтверджуючих виконання рекомендацій.

Голова Колегії

Ірина ДАНИЧ